

Memòria justificativa, econòmica i de perspectiva de gènere del projecte de llei d'economia digital, l'emprenedoria i la innovació

1. Consideracions generals prèvies

Actualment assistim a un context en el qual les activitats econòmiques cada cop tenen més presència en l'espai digital. Inclús moltes activitats succeeixen únicament en l'espai digital mitjançant tecnologies que permeten treballar en remot o conduir negocis de forma deslocalitzada. A l'hora, aquesta realitat cada cop més, és portada a terme per emprenedors que volen mobilitzar el seu temps i recursos per a generar valor per als seus clients, la majoria de vegades aportant solucions innovadores a la concepció, disseny, producció i comercialització d'un bé o servei.

És per aquest motiu que tenint en compte la necessitat de diversificar l'economia andorrana i amb la voluntat d'oferir un marc jurídic segur i previsible en el qual inversors locals i estrangers puguin dipositar la seva confiança, es planteja una regulació que cobreixi un gran espectre de qüestions vinculades al foment de l'economia digital, de suport a l'emprenedoria i d'impuls a la innovació. En aquest sentit, aspectes com la possibilitat de crear zones econòmiques especials dins del territori nacional que puguin oferir espais on les empreses implantades tinguin i generin avantatges competitius, mesures que facilitin una major flexibilitat laboral que permeti al teixit empresarial andorrà adaptar-se a les noves formes de negoci imperants o la generació d'espais de proves on emprenedors puguin desenvolupar productes i serveis innovadors són algunes de les mesures que regula aquesta llei. Així mateix, també es pretén generar un ecosistema que retroalimenta la generació i creixement d'empreses innovadores i situï Andorra com un país competitiu a l'hora d'emprendre una activitat econòmica dins l'espai digital.

En aquest sentit, aquesta llei es fixa també en aquells espais físics com són els *coworkings* o els *colivings* però també les incubadores o les acceleradores per tal de crear noves oportunitats on els emprenedors del país i els que puguin escollir Andorra per establir-se, puguin desenvolupar els seus projectes empresarials. També en aquelles institucions digitals com són l'accés obert a dades o les passarel·les d'intercanvi de documents i dades que han de donar suport a la transformació digital en la qual estem immersos. Només dotant el país d'una regulació flexible, moderna i àgil que permeti facilitar el desenvolupament d'iniciatives empresarials que aportin valor afegir al conjunt de l'economia andorrana, es podran generar els avantatges competitius necessaris per tal que les empreses andorranes puguin afrontar amb garanties els seus projectes, tant dins com fora de les nostres fronteres.

2. Contingut del projecte de llei

El projecte de Llei s'estructura en onze títols, alguns dels quals es divideixen alhora en diversos capítols i seccions, que contenen 164 articles.

En el **Títol I de la Llei**, relatiu a “**Disposicions generals**”, s’hi inclou l’Article 1, relatiu a l’objecte de la Llei, de forma genèrica, consistent en establir un seguit de mesures per al foment de l’economia digital, l’emprenedoria i la innovació al Principat d’Andorra, i detallada. Així mateix, en aquest Títol s’hi inclou un Article 2 relatiu a les definicions dels conceptes “economia digital”, “emprenedoria” i “innovació”.

El **Títol II de la Llei**, està dedicat a les “**Zones econòmiques especials**”, tot i establint-s’hi les disposicions aplicables a la creació, la planificació i el desenvolupament de zones econòmiques especials al Principat d’Andorra, amb la finalitat de generar condicions favorables per a la inversió nacional i estrangera pel que fa a activitats econòmiques específiques.

Les zones econòmiques especials són àrees geogràfiques degudament delimitades en un territori, destinades a promoure el creixement i desenvolupament socioeconòmic sostenible, la competitivitat i la innovació, així com a fomentar l’estabilitat de les inversions i el treball (Article 4), i la seva administració i gestió recau en el ministeri encarregat de l’economia, sense perjudici d’eventuals col·laboracions amb altres entitats en, entre d’altres, matèria de finançament o d’arrendament de terrenys i immobles (Article 5).

Pel que fa al procediment per a establir zones econòmiques especials, El ministeri encarregat de l’economia proposa al Govern l’establiment de zones econòmiques especials, les quals, en cas que el Govern atorgui la seva conformitat, es declaren com a tals mitjançant reglaments específics a l’efecte, i en tot cas en compliment amb la normativa en vigor aplicable en matèria d’ordenament del territori i urbanisme (Article 6).

D’altra banda, qualsevol entitat que vulgui exercir la seva activitat en una zona econòmica especial, sol·licita la llicència corresponent al ministeri encarregat de l’economia, en virtut del que s’estableixi en el reglament que correspongui i adjuntant la documentació, la informació i les dades que es requereixin a l’efecte (Article 7). Aquestes llicències, es fan públiques al Butlletí Oficial del Principat d’Andorra les llicències atorgades per a la participació d’entitats en zones econòmiques especials, i el ministeri encarregat de l’economia habilita una plataforma electrònica i en línia en la qual s’hi facilita informació a les zones econòmiques especials establertes al Principat d’Andorra (Article 8).

Així mateix, es crea el Registre de Zones Econòmiques Especials, dependent del ministeri encarregat de l’economia (Article 9).

Adicionalment, s’encarrega al ministeri encarregat de l’economia l’elaboració d’un informe anual sobre les activitats econòmiques dutes a terme en les zones econòmiques especials, el qual posteriorment remet al Govern i al Consell General, indicant el succeït en l’any de què es tracti, valorant les oportunitats de millora identificades pel futur de les mateixes i incloent recomanacions per a cada zona econòmica especial. Aquest informe

també rendeix comptes sobre les despeses i els guanys públics que s'han dut a terme en l'annualitat de què es tracti (Article 10).

Acte seguit, el **Títol III de la Llei, “Incubadores, acceleradores i clústers”** (Articles 11 a 16), estableix un règim que pretén millorar la creació, el desenvolupament i la rendibilitat d'empreses, a través de col·laboracions entre diversos actors, per així contribuir a un creixement sostenible empresarial, fomentant l'acompanyament en la transformació d'empreses i l'alineament dels esforços públics i privats.

Entre d'altres, el ministeri encarregat de l'economia estableix anualment un pla d'estímuls econòmics o d'altres tipus tant per a la creació d'incubadores, acceleradores i clústers, com per al seu enfortiment (Article 15), habilita una plataforma electrònica i en línia en la qual s'hi facilita informació relativa a les acceleradores, les incubadores i els clústers que s'estableixin al Principat d'Andorra, promou la creació d'una xarxa nacional d'incubadores, acceleradores i clústers, amb la finalitat de facilitar el compliment de l'objecte d'aquest Títol (Article 16).

La Llei segueix amb el **Títol IV**, relatiu a l' **“Allotjament amb espais comuns complementaris o *coliving* i lloguer d'espais compartits de treball o *coworking*”** (Articles 17 a 41).

El propòsit d'aquest Títol és establir el règim jurídic aplicable a les activitats d'allotjament amb espais comuns complementaris o *coliving* i de lloguer d'espais compartits de treball o *coworking*, i a les unitats immobiliàries i instal·lacions utilitzades en el marc d'aquestes activitats, amb la finalitat principal de regular les noves solucions residencials i d'espais de treball originades pel desenvolupament de l'economia andorrana, i especialment orientades al foment de l'economia digital, l'emprenedoria i la innovació (Article 17).

A l'efecte, s'estableix que els *coliving* poden construir-se en sòl destinat pel planejament urbanístic a usos d'habitatge o ús residencial de conformitat amb la normativa en vigor en cada moment en matèria d'ordenació del territori i urbanisme, i que la normativa en vigor en cada moment en matèria d'habitabilitat determina la superfície mínima que han de tenir tant els espais privatius com els espais comuns complementaris de què han de disposar els allotjaments als quals fa referència l'apartat anterior. En aquest sentit, la suma de l'espai privatiu i la part proporcional que li correspon dels espais comuns complementaris no pot ser inferior a la superfície mínima establerta en la normativa en matèria d'habitabilitat per als habitatges complets en vigor en cada moment, i requereixen la cèdula d'habitabilitat (Article 19).

Així mateix, s'estableix que el propietari d'un espai de *coliving* o *coworking* el pot gestionar ell mateix o delegar la gestió d'aquest en un tercer, essent en aquest cas obligatòria la formalització d'un contracte de gestió de *coliving* entre les parts (Articles 19 i 22).

D'altra banda, tant pels *coliving* com pels *coworking* s'estableix el règim contractual al qual s'han de sotmetre (Articles 20 i 23).

També, s'estableixen uns règims d'assegurances obligatòries de responsabilitat civil per danys a tercers en una quantia suficient per cobrir danys eventuais, d'acord amb la capacitat màxima d'aforament declarada i amb allò que s'estableixi reglamentàriament (Articles 21 i 24).

Altrament, el Capítol IV del Títol, es dedica a les empreses d'explotació de *colivings* i *coworkings* (EECC). Concretament, s'estableix que l'autorització administrativa prèvia per a les EECC l'atorga el ministeri encarregat de l'economia i que la inscripció d'una EECC al Registre de *colivings* i *coworkings* dona lloc a l'obtenció d'una placa oficial que indica el nom comercial de l'EECC. Aquest distintiu és lliurat pel ministeri encarregat de l'economia i ha de figurar a l'oficina principal de l'EECC així com en els espais on s'ubiquin els *colivings* i *coworkings*, en un lloc ben visible per als usuaris d'aquests i per al públic en general (Article 26).

Respecte a les EEC, també s'estableix que en cas que les EECC no siguin propietàries ni titulars de drets reals sobre els *colivings* o *coworkings* que gestionen, han de formalitzar un contracte de gestió de *coliving* o *coworking* amb els propietaris o titulars de drets reals sobre aquests (Article 27).

Per acabar de completar el règim, es crea el Registre de *colivings* i *coworkings* (Article 28) i s'estableix un procediment sancionador (Articles 29 a 41).

Es prossegueix amb el **Títol V**, relatiu a “**Autoritzacions d'immigració per a nòmades digitals, visats emprenedors i altres mesures en matèria d'immigració per afavorir l'economia digital, l'emprenedoria i la innovació**”

Aquest Títol, mitjançant la modificació de la Llei 9/2012, del 31 de maig, de modificació de la Llei qualificada d'immigració, la Llei 16/2013, del 10 d'octubre, de modificació de la Llei 9/2012, del 31 de maig, i la Llei 10/2018, del 17 de maig, qualificada de modificació de la Llei 9/2012, del 31 de maig, de modificació de la Llei qualificada d'immigració:

- A) Estableix noves modalitats de residència al Principat d'Andorra per a persones estrangeres que contribueixen al desenvolupament de l'economia digital, l'emprenedoria o la innovació al Principat d'Andorra. Concretament, aquestes persones estrangeres són aquelles que per dur a terme el seu treball no requereixen disposar d'una ubicació geogràfica concreta i que utilitzen les telecomunicacions i la tecnologia, i aquelles escollides per a participar en el programa per a emprenedors estrangers que impulsa el ministeri encarregat de l'economia (Articles 43, 44, 45, 46 i 49).

- B) Flexibilitza els criteris per a la concessió de les autoritzacions d'immigració de treball sense residència per a treballadors que contribueixen al desenvolupament de l'economia digital, l'emprenedoria o la innovació al Principat d'Andorra, de manera que el treballador estranger de què es tracti, contractat per una empresa legalment constituïda al nostre país, no hagi de tenir necessàriament un salari fix superior a tres vegades el salari mínim vigent en cada moment (Article 47).
- C) I flexibilitza els criteris per a la concessió de les autoritzacions d'immigració de residència i treball per compte propi, de manera que la persona estrangera de què es tracti no hagi de disposar a l'Autoritat Financera Andorrana, en el mateix moment en què es presenta la sol·licitud d'autorització d'immigració, l'import de quinze mil euros, en cas que la societat andorrana constituïda en virtut de la qual se sol·licita l'autorització d'immigració ho hagi estat amb una finalitat que promogui l'economia digital, l'emprenedoria o la innovació al Principat d'Andorra (Article 48).

Acte seguit, el **Títol VI estableix “Mesures en matèria laboral per afavorir l'economia digital, l'emprenedoria i la innovació”**.

Concretament, mitjançant la modificació de la Llei 31/2018, del 6 de desembre, de relacions laborals, es clarifica el règim del contracte de treball a distància o teletreball, àmpliament utilitzat en els sectors de l'economia digital, l'emprenedoria i la innovació, a l'efecte d'atorgar més seguretat jurídica tant als treballadors com a les empreses (Articles 51, 54 i 55). Entre d'altres, s'estableix que el refús per part de la persona assalariada d'acceptar la modalitat de treball a distància o teletreball, l'exercici de la reversibilitat al treball presencial i les dificultats per al desenvolupament adequat de l'activitat laboral a distància o en teletreball que estiguin exclusivament relacionades amb el canvi d'una prestació presencial a una altra que inclogui treball a distància o teletreball, no és motiu d'extinció, suspensió o modificació del contracte de treball inicial. També, es preveu que Les persones assalariades que duen a terme treball a distància o teletreball, tenen dret a la desconexió digital fora del seu horari de treball. I, finalment, s'indica que les persones que duen a terme treball a distància o teletreball tenen dret a una adequada protecció en matèria de seguretat i salut en el treball, d'acord amb determinades especificacions que s'estableixen en aquesta Llei i de conformitat amb el que estableix la normativa en vigor en la matèria.

Així mateix, es regula la possibilitat que els treballadors duguin a terme un horari de treball flexible, el qual també és àmpliament utilitzat en els sectors de l'economia digital, l'emprenedoria i la innovació, acompanyant-ho d'un règim de registre horari específic a l'efecte (Articles 52 i 53).

La Llei segueix amb un **Títol VII relatiu a “Mesures per afavorir el finançament i la inversió en iniciatives empresarials vinculades a l’economia digital, l’emprenedoria i la innovació”**. Com a mesures, el títol estableix en els seus primers tres capítols la regulació de les societats mercantils startups, en el capítol quart mesures fiscal i de promoció de finançament per a les startups i en el capítol cinquè es regulen dels serveis de finançament participatiu per a empreses efectuant una transposició del reglament europeu (UE) 2020/1503 per tal que hi hagi una homologació del règim legal del Principat amb els països membres de la Unió Europea.

El marc normatiu de les societats mercantils startups s’inicia amb la creació de la secció de societats startups del Registre de Societats Mercantils establint-se entre altres funcions, la d’atorgar la declaració de startup a les societats que ho sol·licitin, efectuar el seguiment per part d’aquestes del compliment de les disposicions normatives del capítol i determinar la pèrdua de la condició de startup (article 56). També es crea el registre de societats mercantils startups (article 57). A l’ordenament jurídic andorrà no existeix un concepte de societat mercantil startup, quedant establert a l’article 58 com a societat de recent inscripció constitutiva d’acord amb la normativa que regula les societats mercantils, i que es caracteritza per desenvolupar una empresa o un model de negoci emergent, independent de l’activitat d’altres societats mercantils excepte que siguin també startups o que provingui d’una fusió o d’una escissió d’una startup, basat en la innovació en el desenvolupament de productes i serveis utilitzant la tecnologia com a element subjacent.

Als articles 59 i 60 es fixen les condicions, tant per l’adquisició, com per la pèrdua de la forma de societat mercantil startup. En aquest sentit, la societat que adquireixi aquesta condició, hauran d’indicar a la seva denominació aital condició, essent la de societat de responsabilitat limitada startup (S.L.S.) o de societat anònima startup (S.A.S.).

Als articles 61 al 74, s’estableix el règim jurídic de les startups. Es crea la figura de l’observador (article 61) com a càrrec que serà exercit per persones físiques designades per la junta general de la startup als efectes participar amb les mateixes facultats que els administradors socials però sotmès a un règim de responsabilitat específic i diferent a aquells. El seu nomenament exigirà l’acord almenys del 20% dels drets vot i podrà ser retribuït en els mateixos termes legals que els administradors socials.

Es contempla que les startups puguin establir un sistema de retribució pels seus administradors, observadors, empleats i proveïdors de serveis consistent en el lliurament de participacions socials o accions, opcions sobre aquestes o drets econòmics referenciats sobre el valor de la participació social o de l’acció sempre que hi hagi previsió expressa als estatuts socials i la junta general ho acordi (articles 62 i 63). Altrament per facilitar aquest sistema de retribució amb accions o participacions socials, el règim jurídic contemplat a la Llei 20/2007 de societats anònimes i de responsabilitat limitada en relació als negocis sobre les pròpies accions o participacions per part de la startup no és d’aplicació (article 64).

Per tal de donar garanties d'estabilitat als inversors en les startups en relació a la continuïtat del projecte empresarial de la societat, la llei estableix una sèrie de salvaguardes com són el deure d'exclusivitat dels socis fundadors (article 65), la prohibició de competència post contractual pels socis fundadors, administradors i observadors (article 66), la obligació de permanència dels socis fundadors com a tals per un període de cinc anys (article 67) i la exigència d'una majoria qualificada en la junta general per a que l'alteració substancial del model de negoci (article 70).

Igualment, s'ha optat per establir l'exercici del dret d'informació dels socis de manera àmplia per tal que aquests disposin de plenitud en el coneixement de les activitats de la societat i la seva situació patrimonial (article 68).

L'article 69 permet que els estatuts de la societat estableixin com a prestació accessòria no retributiva a la condició de soci, la subscripció o adhesió i el compliment dels termes del pacte parasocial convingut entre tots els socis de la societat, sempre que constin en escriptura pública el pacte parasocial i la seva inscripció s'hagi dut a terme a la Secció de Societats Startups del Registre de Societats Mercantils, tenint el notari l'obligació que autoritza l'escriptura de trametre'n una còpia a la Secció de Societats Startups del Registre de Societats Mercantils. En el mateix sentit, la transmissió de les accions i de les participacions socials per part dels socis subjectes al compliment de la prestació accessòria, requerirà també per part de l'adquirent, l'adhesió al pacte parasocial davant del notari que autoritza l'escriptura pública d'adquisició o de subscripció d'accions o participacions socials.

Ates que és habitual a les startups que en el desenvolupament de les activitats pròpies es trobin en desequilibris patrimonials que d'acord amb el règim establert a la Llei 20/2007 de societats anònimes i de responsabilitat limitada es trobin en causa de dissolució, l'article 71 exonera de l'aplicació d'aital règim a les startups i només per acord de la seva junta general es podrà acordar la seva dissolució. Altrament, els administradors no responen solidàriament dels deutes socials posteriors a la concurrència de la causa de dissolució, excepte que no convoquin la junta general quan siguin requerits per dur a terme la referida convocatòria d'acord amb la legislació societària. En quant a la dissolució judicial de la societat per aquesta causa, només podrà ser promoguda per part dels administradors, socis o per qualsevol part interessada quan la junta general convocada a tal efecte no s'hagués celebrat en el dia previst.

Els articles 72 i 73 regulen les condicions per dur a terme, respectivament, augments de capital acordats únicament per part de l'òrgan d'administració i augments de capital amb càrrec a préstecs convertibles en capital.

Finalment el règim jurídic de les startups, estableix les condicions per les quals la junta general pot acordar la liquidació preferent en favor d'una determinada classe d'accions o de participacions socials.

Al capítol IV d'aquest títol, s'estableixen mesures fiscals per fomentar la proliferació de startups com són exempcions a l'impost de les rendes de les persones físiques residents i no residents respecte les retribucions percebudes pels administradors, observadors i empleats de les societats mercantils startups consistents en el lliurament de participacions socials o accions, opcions sobre aquestes o drets econòmics referenciats sobre el valor de la participació social o de l'acció; les rendes percebudes pels proveïdors de bens i serveis de les societats mercantils startups que es posin de manifest amb el lliurament de participacions socials o accions, opcions sobre aquestes o drets econòmics referenciats sobre el valor de la participació social o de l'acció, en l'import que excedeixi el valor normal de mercat dels bens o serveis proveïts (articles 75 i 76). Del mateix mode s'estableix en l'impost sobre societats una modificació de l'apartat 3 del seu article 15 als efectes que els proveïdors de bens i serveis de societats mercantils startups, que en contraprestació als seus serveis rebin participacions socials o accions, opcions sobre aquestes o drets econòmics referenciats sobre el valor de la participació social o de l'acció, integrin en la base de tributació únicament el valor comptable o fiscal dels bens lliurats i el valor normal de mercat dels serveis prestats (article 77).

I com a mesura per fomentar la inversió en startups, en cas de declaració de suspensió de pagaments i fallida o arranament judicial de la startup, es reconeix que els préstecs que siguin convertibles en capital tindran la consideració de crèdits privilegiats (article 79).

El capítol V del títol es dedica a la regulació dels serveis de finançament participatiu per empreses i es configura en set seccions.

La primera secció està dedicada a disposicions generals per tal de definir l'objecte, l'àmbit d'aplicació de la normativa i les seves excepcions (article 80). Així mateix, s'incorporen definicions de termes que són emprats al llarg de les disposicions normatives del capítol (article 81).

La segona secció regula els requisits organitzatius i operatius per a la prestació dels serveis de finançament participatiu. Aquest serveis només podran ser prestats per persones jurídiques de nacionalitat andorrana i que hagin estat autoritzades en qualitat de proveïdor de serveis de finançament participatiu de conformitat a les disposicions d'aquest capítol, havent d'actuar de manera ètica, honesta, equitativa i professional atenent al millor interès dels seus clients, estant prohibit que paguin o rebin tipus de remuneració, descompte o rendiment no pecuniari per orientar les ordres dels inversors cap a una determinada oferta de finançament participatiu realitzada en les seves plataformes de finançament participatiu o a una determinada oferta de finançament participatiu realitzada en una plataforma de finançament participatiu d'un tercer, entre altres requisits essencials per la prestació de dits serveis (article 82).

Pel que respecta als requisits organitzatius i operacionals que seran exigits als proveïdors de serveis de finançament participatiu per empreses, s'estableix l'abast i les característiques de la gestió eficaç i prudent (article 83) i la diligència deguda (article 84), els condicionants per a la gestió individualitzada de carteres de préstecs, on l'element

essencial és que l'inversor haurà d'atorgar un mandat que especificarà els paràmetres de prestació del servei i incloent almenys dos criteris dels que es relacionen i que tots els préstecs de la cartera hauran de complir (article 85). La secció també estableix els aspectes bàsics dels procediments per la tramitació de reclamacions, com són la eficàcia, la transparència, la celeritat, la imparcialitat i la gratuïtat (article 86). L'article 87 estableix el marc de regulació dels conflictes d'interessos prohibint que els proveïdors de serveis de finançament participatiu tinguin participació alguna en les ofertes de finançament participatiu de les seves plataformes i que acceptin com a promotor del projecte en relació amb els serveis de finançament participatiu oferts en la seva plataforma a cap persona de les que s'hi relacionen. Així mateix aquest precepte estableix una obligació d'informació als clients -en suport durador, suficient detall i que constin en un lloc destacat de la pàgina web- de la naturalesa general i de les fonts dels conflictes d'interès i de les mesures adoptades per mitigar-los pel proveïdor de serveis de finançament participatiu. Els proveïdors d'aquests serveis podran externalitzar a tercers l'execució de funcions operatives, aspecte que en cap cas suposarà l'exoneració de la responsabilitat pel compliment de les normes d'aquest capítol (article 88). Altrament, en cas que els proveïdors de serveis de finançament estiguin autoritzats a prestar serveis de pagament d'acord amb la normativa d'aplicació, hauran de complir també els requisits establerts a l'article 89. Per finalitzar aquesta segona secció, l'article 90 fixa les salvaguardes prudencials que en tot moment hauran de disposar els proveïdors dels serveis.

La secció tercera estableix la supervisió d'aquesta activitat a l'Autoritat Financera Andorrana (AFA) al seu article 94 i regula els requisits per obtenir l'autorització administrativa per operar com a proveïdor d'aquests serveis (article 91), la obligació de comunicar a l'autoritat administrativa (l'AFA) qualsevol modificació de les condicions de l'autorització concedida (article 92), la creació d'un registre públic de proveïdors de serveis de finançament participatiu i la seva publicació al portal web de l'AFA (article 93), les obligacions de comunicacions anuals d'informació, i el contingut d'aquestes, per part dels proveïdors dels serveis a l'AFA en relació als projectes finançats a través de la seva plataforma de finançament participatiu (article 95) i les facultats de l'AFA per revocar la llicència concedida als proveïdors de serveis de finançament participatiu quan concorrin els supòsits que es detallen a l'article 96.

La secció quarta, es centra en les qüestions relacionades amb la protecció dels drets i interessos dels clients en tant que inversors. En aquest sentit, l'article 97 indica el contingut de la informació que ha de ser facilitada, l'article 98 estableix la obligació per part dels proveïdors de serveis de finançament participatiu que prestin serveis de consistents en la facilitació de la concessió de préstecs de publicar anualment en un lloc destacat del seu portal web, a) les taxes d'impagament dels projectes de finançament participatiu oferts en les seves plataformes de finançament participatiu durant els 36 mesos anteriors, com a mínim, i b) publicar una declaració de resultats en un termini de quatre mesos a partir de la fi de cada exercici social, en la qual s'indicaran, segons escaigui:

- i) la taxa d'impagament prevista i l'efectiva de tots els préstecs que el proveïdor de serveis de finançament participatiu hagi facilitat per categoria de risc, en relació amb les categories de risc establertes en el marc de gestió de riscos,
- ii) un resum de les hipòtesis utilitzades per determinar les taxes d'impagament previstes,
- i
- iii) quan el proveïdor de serveis de finançament participatiu hagi ofert una taxa objectiu en relació amb la gestió individualitzada de carteres de préstecs, el rendiment real obtingut.

Una altra mesura de protecció de l'inversor no experimentat és la obligació de dur a terme amb caràcter previ a la prestació dels serveis, una avaluació de coneixements i la simulació de la capacitat de suportar pèrdues per part de dits inversors. En aquest sentit, es regula de forma precisa com s'ha de dur a terme aquestes avaluacions (article 99).

S'estableix el règim per a la reflexió precontractual (article 100) amb la finalitat que l'inversor no experimentat potencial pugui revocar en tot moment la seva oferta d'inversió o d'expressió d'interès en l'oferta de finançament participatiu sense necessitat de justificar la seva decisió i sense incórrer en cap tipus de penalització o sanció. Als articles 101 i 102, respectivament, es detallen els requisits i continguts de la fitxa de dades fonamentals de la inversió i de fitxa de dades fonamentals de la inversió a nivell de plataforma, essent una obligació la seva elaboració, publicació i facilitació als inversors.

La secció cinquena, conté l'article 105 on s'estipulen els requisits que ha de complir les comunicacions publicitàries en relació als serveis que presten els proveïdors de serveis de finançament participatiu per empreses.

La secció sisena es dedicada a l'Autoritat supervisora (l'AFA) i a les seves competències o facultats per a l'exercici de les funcions previstes en aquest capítol, sens perjudici de les que li són atribuïdes a la seva llei de creació (articles 106 i 107).

El capítol finalitza amb la secció setena que estableix el règim sancionador (articles 108 a 111) i dos annexos; al primer s'estableix el contingut que ha de disposar la fitxa de dades fonamentals de la inversió i al segon es fixen els criteris de definició de l'inversor experimentat i la plantilla de sol·licitud per ser tractat com a inversor experimentat.

El següent títol, **el Títol VIII**, fa referència a l' "**Entorn controlat de proves o *sandbox***", consistent en un espai segur en el qual s'hi poden provar productes, serveis, models de negoci o projectes relacionats amb economia digital o innovació. En aquest entorn controlat de proves, s'hi analitzen les oportunitats i els riscos que presenten les iniciatives referides en l'apartat anterior, duent a terme una avaluació de la viabilitat de la iniciativa de què es tracti, en particular pel que fa a la seva explotació en el mercat i el seu compliment normatiu (Article 112).

De fet, els promotors que accedeixen al *sandbox* gaudeixen de marcs jurídics específics establerts "ad hoc" per dur a terme proves en relació amb les seves iniciatives, d'acord amb el previst en aquest Títol (Article 114). Les iniciatives no estan subjectes totalment

o parcialment a les normatives que eventualment els siguin d'aplicació; no obstant això, és obligatori el compliment de les disposicions establertes en aquest Títol i en els corresponents eventuais reglaments que es desenvolupin de forma genèrica o segons el sector o la disciplina de què es tracti, així com dels termes i condicions establerts en els protocols de proves que es regulen a l'Article 118 de la Llei.

Per accedir al *sandbox*, les iniciatives han de complir, almenys, els requisits establerts a l'Article 115, susceptibles de ser desenvolupats reglamentàriament de forma genèrica i/o en funció del sector i/o de la disciplina de què es tracti, consistents en el següent:

- a) Les iniciatives han d'estar en un estat suficientment avançat per tal que les mateixes puguin provar-se. S'entenen per iniciatives en un estat suficientment avançat aquelles que presenten un prototip que ofereix una funcionalitat mínima que permet comprovar la seva utilitat i que per tant, en conseqüència, permet analitzar la viabilitat futura malgrat requereixin versions posteriors.
- b) S'han de preveure salvaguardes per protegir als participants en les proves durant tot el transcurs de les mateixes.
- c) S'ha de dissenyar un procés efectiu d'eventuals queixes per part dels participants.
- d) S'ha d'acreditar que els promotors posseeixen els recursos humans, materials i financers necessaris per participar en el *sandbox*, i per mitigar i controlar els possibles riscos i pèrdues derivats de la participació en aquest.

Pel que fa a la sol·licitud d'accés al *sandbox*, es fa sota demanda al ministeri encarregat de l'economia, sense perjudici que aquest ministeri pot establir convocatòries puntuals genèriques o per raó de sectors o disciplines concretes, i d'acord amb el procediment que s'estableix en aquest Títol (Article 116).

Un cop una sol·licitud és acceptada, la comissió de coordinació, l'autoritat supervisora i el promotor han de subscriure un protocol de proves relatiu a la iniciativa, que ha d'incloure el contingut que s'estableix a l'Article 118.

Respecte a cada iniciativa, es du a terme un desenvolupament i seguiment també perfectament detallat a la Llei, amb l'assignació d'un o varis monitors i la supervisió de l'autoritat de supervisió i la comissió de coordinació (Article 119).

Així mateix, es preveu que, per diversos motius taxats, les proves es puguin interrompre (Article 120).

Així mateix, s'estableix un règim d'elevada protecció dels participants en les proves (Article 121). Abans de l'inici de les proves, els participants accepten els termes i les condicions de participació per escrit. A aquest efecte, el promotor els lliura un document

informatiu, redactat de forma clara, transparent i comprensible, aprovat per la comissió de coordinació i l'autoritat supervisora, amb el qual se'ls convida a participar en les proves. També, un participant té dret a posar fi, en tot moment, a la seva participació en les proves, d'acord amb el règim de desistiment previst al protocol de proves (Article 122). Finalment, es regula un règim de responsabilitat i garanties per part dels promotors de les iniciatives (Article 123).

La participació en el *sandbox* finalitza amb la valoració i conclusions dels resultats de les proves (Article 124), mitjançant la presentació d'una memòria final per part del promotor. Acte seguit, la comissió de coordinació i l'autoritat supervisora emeten un informe, en el qual es realitza: a) una avaluació del desenvolupament de la iniciativa d'acord amb els termes i les condicions establerts al protocol de proves; b) la identificació de qualsevol problema sorgit en el desenvolupament de les proves i si aquest ha estat resolt satisfactòriament; si la iniciativa es pot desenvolupar o explotar en el mercat en vista de la normativa en la matèria en vigor o si, per contra, s'han d'introduir canvis normatius per a que això sigui possible, i en aquest darrer cas indicant recomanacions per al desenvolupament del futur marc normatiu de referència; i es fa una explicació respecte a si la iniciativa es pot autoritzar per a la seva sortida al mercat i en el seu cas quines condicions. En cas que la sortida al mercat no es vegi viable, s'han d'indicar els aspectes de millora.

A continuació, a banda de fer-se una referència a l'autoritat supervisora i a la comissió de coordinació (Articles 125 i 126), s'estableix que en totes les funcions que el ministeri encarregat de l'economia té encomanades en virtut d'aquest Títol, aquest compta amb el suport de l'estructura i l'equip de la Fundació Privada del Sector Públic Andorra Recerca i Innovació (Article 127).

Així mateix s'estableix que el Govern, les diferents autoritats supervisores així com altres autoritats i entitats que formin part de la comissió de coordinació segons sectors o disciplines, i associacions, organismes i experts en matèries diverses que designi Govern, cooperaran entre sí per a garantir que el *sandbox* es promou adequadament i de conformitat amb les necessitats que s'adverteixin per a diferents entorns empresarials (Article 128).

El Títol, finalitza amb la creació del Registre del *Sandbox*, dependent del ministeri encarregat de l'economia (Article 129), i amb el mandat al ministeri encarregat en de l'economia, amb la col·laboració de les autoritats supervisores i els membres de la comissió de coordinació que s'escaigui, per a que elabori un informe anual sobre l'activitat al *sandbox*, el qual posteriorment remet al Govern i al Consell General, indicant el succeït en l'any de què es tracti així com les oportunitats de millora identificades per al desenvolupament futur del *sandbox* (Article 130).

La Llei prossegueix amb el **Títol IX, “Laboratoris d'innovació oberta o *living labs*”**, que té el propòsit de promoure els laboratoris d'innovació oberta per explorar,

experimentar i avaluar idees, conceptes, productes, serveis, projectes o models de negoci innovadors dins d'un entorn que impulsi el model denominat "quàdruple hèlix", consistent en la cooperació entre l'administració pública, els centres d'investigació, les empreses i els ciutadans, per a així, entre d'altres, fomentar l'intercanvi d'experiències i de coneixement (Articles 131, 132 i 133).

En l'Article 134, s'hi indica que les vies de finançament d'un *living lab* poden provenir de les següents tipologies de capital: privat, públic, mixt i de quàdruple hèlix. I en l'Article 135 s'hi estableix la forma de crear un *living lab*.

Així mateix, en l'Article 136 s'hi estableix que els *living lab* amb participació de capital públic estableixen i fan públiques unes bases reguladores, amb l'objectiu que els diversos potencials actors interessats en participar-hi els puguin conèixer.

I, finalment, s'estableix que el ministeri encarregat de l'economia habilita una plataforma electrònica i en línia en la que s'hi facilita informació relativa als *living lab* amb participació de capital públic que estiguin actius o que es prevegin iniciar. En aquesta plataforma també s'hi pot facilitar informació d'iniciatives totalment privades de *living lab*. També, s'encomana a aquest ministeri promoure la creació d'una xarxa dels *living labs*, amb l'objectiu de facilitar l'intercanvi d'experiències i de coneixements entre promotors i actors participants als mateixos (Article 137).

La Llei prossegueix amb el **Títol X, "Accés obert a documents, informació i dades"**.

Així, aquest Títol estableix el règim jurídic aplicable a l'accés i la reutilització de documents, informació i dades que hagin elaborat o custodiïn les administracions públiques o els organismes del sector públic. Amb el qual, a banda de millorar la transparència del sector públic, es pretén facilitar al públic en general i en especial als empresaris, les empreses i altres entitats que duen a terme recerca i innovació, l'adquisició de nous coneixements a través de fonts de dades combinades i en grans volums, possibilitant així, entre d'altres, el desenvolupament de productes, serveis, projectes i models de negoci innovadors.

En tot cas, l'aplicació del previst en aquest Títol és sense perjudici de l'existència d'eventuals règims normatius especials per a l'accés a determinats documents, informació o dades i a la seva reutilització. Així mateix, en tot cas s'ha de respectar l'establert per la normativa en vigor en cada moment en matèria de protecció de dades personals, la normativa en vigor en cada moment matèria de drets de propietat intel·lectual i industrial i altra normativa en vigor en cada moment eventualment aplicable als documents, la informació o les dades de què es tracti, així com també s'ha de respectar el previst en eventuales relacions contractuals relatives als documents, la informació o les dades de què es tracti (Article 138).

D'altra banda, tant l'àmbit subjectiu com l'àmbit objectiu d'aplicació queden perfectament delimitats en els Articles 140 i 141.

Pel que fa a l'àmbit subjectiu, s'hi inclouen el Govern, els Comuns i els Quarts, els organismes autònoms o entitats parapúbliques o altres entitats de dret públic, les fundacions privades del sector públic, les associacions constituïdes per les administracions i les entitats esmentades abans, i les empreses públiques, en relació amb el seu àmbit de prestació de serveis d'interès general.

Pel que fa a l'àmbit objectiu, s'aplica als documents, la informació i les dades que hagin elaborat i que custodiïn l'administració o els organismes del sector públic, només en els supòsits en que l'administració o els organismes del sector públic de què es tracti n'autoritzi l'accés i la seva reutilització per part dels agents reutilitzadors, sense perjudici de determinades excepcions que es detallen en el text.

Respecte al règim de la reutilització (Article 142), a l'hora d'avaluar l'accés i la reutilització de documents, d'informació i de dades, l'administració i els organismes del sector públic han de tenir en compte el seu potencial de reutilització i el que aquesta pot comportar per a, entre d'altres, el desenvolupament de productes, serveis, projectes i models de negoci innovadors, entre d'altres directrius. Les reutilitzacions es poden realitzar d'acord amb les següents modalitats, i en tot cas d'acord amb l'establert a l'Article 142, i amb els formats previstos a l'Article 143:

- a) Reutilització de documents, d'informació o de dades que es posen a disposició del públic directament mitjançant llicències obertes, sense subjecció a condicions.
- b) Reutilització de documents, d'informació o de dades de que es posen a disposició del públic amb subjecció a condicions establertes en llicències tipus.
- c) Reutilització de documents, d'informació o dades prèvia sol·licitud, de conformitat amb un procediment de petició previst a l'Article 144 i a les eventuais llicències que, si s'escau, en resultin.

En tot cas, malgrat es fa una aposta per la gratuïtat, s'estableix (Article 145), que l'administració o l'òrgan del sector públic que s'escaigui pugui sol·licitar un preu públic per, a títol enunciatiu i no limitatiu, eventuais costos relatius a la recollida, la producció, la reproducció i la difusió de documents, així com per l'anonimització de dades personals o per l'adopció de mesures per protegir la informació comercial confidencial. També, excepcionalment, es preveu que la gratuïtat no s'aplica quan l'òrgan competent que faciliti la reutilització sigui un organisme del sector públic que hagi de generar ingressos per cobrir una part substancial dels seus costos, una universitat, un museu, un arxiu o una biblioteca, una fundació privada del sector públic, una associació constituïda per l'administració i/o per organismes del sector públic, o una empresa pública. En aquests supòsits, l'òrgan competent decideix per a cada cas si percep o no una contraprestació

econòmica, en tot cas de manera justificada. Així mateix, es poden aplicar contraprestacions econòmiques o preus públics diferents en funció de si la finalitat de la reutilització és comercial o no comercial.

Altrament, s'estableixen règims especials per a dades d'alt valor (Article 146) i per a dades de recerca (Article 147), juntament amb una excepció o limitació a haver de demanar autoritzacions a titulars de drets d'autor o drets veïns als drets d'autor quan es dugui a terme mineria de textos i dades amb finalitats de recerca científica.

El Títol, finalitza amb l'establiment d'un règim sancionador (Articles 149 a 159).

La Llei acaba amb el **Títol XI, “Passarel·la d'intercanvi de dades i documents del Principat d'Andorra”**.

Aquest Títol respon a la voluntat d'establir una política pública basada en la reducció de les càrregues burocràtiques en relació amb els documents que cal aportar a procediments administratiu.

Són nombrosos els estudis que demostren l'estalvi econòmic i l'increment de la eficiència de les organitzacions en aquells territoris on s'han executat aquestes polítiques, típicament en forma de plataformes que permeten la substitució de l'aportació de documents i dades pel seu intercanvi, conforme els principis d'interoperabilitat i seguretat.

El Codi de l'Administració va preveure ja l'existència d'una normativa d'interoperabilitat, que es defineix però sense concretar-ne el règim jurídic suficientment, i de forma limitada a les Administracions Públiques, el que resulta correcte però ignora la necessitat d'intercanviar documents amb les entitats privades, i entre elles, conforme al marc jurídic vigent en cada moment.

En aquest sentit, aquest Títol regula una Passarel·la la Passarel·la d'intercanvi de documents i dades del Principat d'Andorra (Article 162), que és un sistema d'informació amb la finalitat de posar a disposició i, segons escaigui, donar accés o remetre dades i documents a entitats públiques o privades, així com als interessats, en els supòsits i conforme amb les limitacions establertes a l'ordenament jurídic vigent en matèria de protecció de dades (Article 163).

El funcionament de la Passarel·la, regulat en l'Article 164 dona compliment al principi de “només una vegada”, conforme al qual els ciutadans i les empreses proporcionen les dades i documents només un cop en els seus contactes amb les administracions públiques i altres entitats, públiques o privades, les quals prenen mesures per compartir i reutilitzar aquestes dades internament, amb plena subjecció a la normativa de protecció de dades i altres normes que limitin els intercanvis d'informació.

Pel que fa a Disposicions, la Llei compta amb les següents;

Disposició transitòria. Adaptacions de *colivings* i *coworkings*, que estableix que els *colivings* i els *coworkings* existents a la data d'entrada en vigor de la Llei han d'adaptar-se a les prescripcions de la Llei dins el termini de dos anys a comptar de la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei.

Disposició derogatòria única. Derogació normativa, per la que queda derogada la Llei 16/2018, del 26 de juliol, de suport a l'activitat empresarial i al foment de l'emprenedoria, llevat els seus articles 11 a 13, les disposicions finals tercera, quarta, cinquena i la disposició final setena. Així mateix, queda derogada qualsevol altra disposició de rang igual o inferior que s'oposi al contingut que s'estableix en aquesta Llei.

Disposició final primera, per la que es modifica la Llei 10/2013, del 23 de maig, de l'Institut Nacional Andorrà de Finances, en virtut de la que s'inclouen aquelles disposicions previstes en aquesta Llei relatives als serveis de finançament participatiu en empreses.

Disposició final segona, per la que es modifica la Llei 7/2013, del 9 de maig, sobre el règim jurídic de les entitats operatives del sistema financer andorrà i altres disposicions que regulen l'exercici de les activitats financeres al Principat d'Andorra, en virtut de la que es restringeix a les empreses que ofereixin serveis de finançament participatiu en empreses la possibilitat de prestar activitats reservades a les entitats operatives del sistema financer sense autorització.

Disposició final tercera. Modificació de l'article 98 de la Llei 17/2008, del 3 d'octubre, de la Seguretat Social en que s'inclouen les bases de cotització excloses en virtut d'aquesta Llei.

Disposició final quarta, per la que s'habilita al Govern per al desenvolupament reglamentari

Disposició final cinquena, per la que s'habilita al Govern per a la consolidació de textos

Disposició final sisena, que estableix que la Llei entrarà en vigor l'endemà de ser publicada al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*, a excepció del capítol V del Títol VII que entrarà en vigor a l'endemà de la publicació al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* del seu reglament d'aplicació.

3. Valoració de l'impacte econòmic

Aquesta Llei pot suposar un impacte econòmic per a l'Estat en dos aspectes diferenciats. En primer lloc, la potestat que es deriva de la Llei d'encomanar al Govern el desplegament reglamentari així com la creació dels diferents registres contemplats a la Llei es de preveure que pugui generar despeses econòmiques en el si de l'Administració pública.

Per altra banda, les mesures que s'estableixen en el text legislatiu i que van encaminades a promoure el creixement dels negocis de base digital, l'emprenedoria i la innovació i a fer més atractiva l'economia andorrana poden tenir un important efecte a l'hora de que que es creïn o s'estableixin nous negocis d'aquesta tipologia, fet que podria revertir en significatiu impacte econòmic en el país.

Així, no obstant, a hores d'ara es fa difícil de poder estimar de manera precisa l'impacte econòmic d'ambdós aspectes mencionats vist que depenen de l'amplitud de l'efecte que les mesures contemplades en aquesta Llei generin un creixement en l'activitat econòmica vinculada als negocis de base digital, l'emprenedoria i la innovació.

4. Valoració en relació a la perspectiva de gènere

La perspectiva de gènere és un dels principis d'actuació que la Llei 6/2014 estableix per a l'àmbit dels serveis socials i sociosanitaris i determina que tots els programes, els protocols i les actuacions de serveis socials i sociosanitaris han de tenir en compte i integrar les qüestions de gènere, que inclouen activitats específiques en l'àmbit de la igualtat i l'acció positiva davant de posicions de desavantatge.

A més, l'article 5 de la Llei 13/2019 determina que el dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació informa, amb caràcter transversal, l'actuació de tots els poders públics. Les administracions públiques l'han d'integrar en l'adopció i l'execució de totes les disposicions normatives i les polítiques públiques. En particular, els poders públics i les administracions públiques han d'integrar el principi d'igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes en totes les seves actuacions i en l'adopció i l'execució de les disposicions normatives i les polítiques públiques.

La igualtat de gènere constitueix un dels Objectius de desenvolupament sostenible, l'ODS 5, que ha estat inclòs en el Pla estratègic per a la implementació dels Objectius de desenvolupament sostenible, aprovat mitjançant un acord de Govern del 17 d'abril del 2019 com una eina transversal per a la consecució de tots els objectius de l'Agenda 2030.

Dit això, i un cop analitzat aquest Projecte de llei, es pot concloure que preveu de manera adequada la perspectiva de gènere.

Andorra la Vella, 5 de juliol de 2021

Jordi Gallardo Fernández

Ministre de Presidència, Economia i Empresa